

BRYG FØR BRØD

TRYLLEDRIK I ØDEMARKEN

Som 27-årig tog jeg et halvt års orlov fra lægestudiet for at rejse rundt i Sydøstasien. Et par måneder inde i min rejse nåede jeg til Laos, et sparsomt beboet, frodigt land klemmt inde mellem Vietnam, Thailand, Cambodia, Myanmar og Kina. Indtil da havde min danske rejse-makker og jeg været på hektisk rundrejse til samtlige topattraktioner, som vores eksemplar af *Lonely Planet* anbefalede. Men nu var hun taget hjem, og jeg gik rundt alene i hovedstaden Vientiane uden helt at vide, hvad jeg skulle finde på.

Jeg var derfor ikke svær at overtale, da en snakkesalig ung mand stoppede mig med et godt tilbud. En uges guidet udflugt til en ekstraordinært smuk, underjordisk grotte, langt uden for alfarvej. Han arbejdede for et lokalt rejsebureau og ville desuden gerne forbedre sit engelske ved at snakke med turister. Jeg bed på. Men jeg var også den eneste, som bed på. Rejseselskabet bestod altså kun af mig – en 1,70 meter høj, mellemblood dansk kvinde – i følgeskab af en 10 år yngre, 10 centimeter kortere laot, der kommunikerede på ualmindeligt gebrokkent engelsk. Jeg var faktisk en smule usikker

på, om den legendariske underjordiske grotte overhovedet eksisterede.

Efter to dages busrejse stod vi af ved et blikskur med vildnis på den ene side og udtørrede rismarker på den anden. Jeg var seriøst i gang med at tvivle på projektet, da jeg øjnede støvet fra en rustplaget firhjuls-trækker, der kom bumlende hen over de tørre marker. Den kom efter os.

Vi kørte i et par timer, og jeg var både køresyg, svedig og snavset og efterhånden noget urolig over at være så langt væk fra alting, da vi endelig kom frem til en lille landsby. Der løb børn, høns, hunde og en malkeko rundt mellem husene. En kvinde kærnedede smør. Det var som at være på Frilandsmuseet i en tropisk version. Jeg må have været den første turist i årevis og følte mig ærlig talt ret malplaceret. Ingen snakkede engelsk, og alle gloede. Jeg gokkede panden imod samtlige dørkarme. Jeg var en klumpedumpe i et drivhus med en gruppe fremmede, jeg ikke forstod.

Men så skete det magiske. En begivenhed, som med ét blæste det akavede bort, fik skuldrene til at sænke sig og skabte venskabsbånd mellem landsbyens beboere, min guide og jeg. Trylleformularen var alkohol.

Om aftenen bød landsbyens overhoved guiden og mig indenfor i byens største hus, hans eget, hvor husets matriark var i fuld gang med at plukke og partere en høne. Landsbyens ældste satte sig på gulvet i en rundkreds og gjorde tegn til, at jeg skulle sidde med. Det var en velkomstceremoni, og efter hønsekødssuppen blev aftenens vigtigste ingrediens båret ind: en høj beholder

af udhullet træ fyldt til randen med risvin og dertil et par bambussugerør, som alle på omgang sugede af.

Når vi ikke slubrede risvin, tyggede vi betelnød under tiltagende fuldskab og bragende latter. Landsbyboerne fyldte beholderen til risvin op igen og igen, spillede på khaen, en lang panfløjte, sang og bad om god høst og godt helbred. Jeg følte mig så inderligt velkommen, opstemt, glad, smilte til alle, og alle smilte igen. Vi dansede i rundkreds med hinanden i hænderne. Jeg sang sågar "Der er et yndigt land" og "Rudolf med den røde tud" for at præsentere min hjemstavns sange.

Næste morgen havde jeg godt nok hovedpine, men var blåstemplet af landsbyen og fulgte trygt med mine nye venner til den smukke, underjordiske grotte. Alkohol, viste det sig, er et fantastisk socialt smøremiddel.

FULDMÅNE OVER KJUL STRAND

De fleste har nok prøvet noget lignende. Hvis ikke lige på trekking i Laos, så måske at ankomme nervøs og ædru til en festlig begivenhed hos en bekendt uden at kende et øje. Og så forlade selskabet seks-otte timer senere, noget usikker på benene, men med nye bedstevenner og en eller flere flirter rigere. Når jeg forestiller mig, hvad et totalforbud mod livets vand ville betyde, så ender tankeeksperimentet da også altid med, at jeg aldrig ville have fået en kæreste.

Min dejlige, gavmilde, kloge og sjove kæreste mødte jeg på et tidspunkt, hvor jeg var højtideligt besluttet på, at jeg absolut ikke skulle have en kæreste. Den beslutning traf jeg i ædru tilstand efter at have gennemgået

en hård skilsmisse. Men ind på scenen trådte en halv flaske hvidvin, en lun sommeraften, fuldmåne over Kjul Strand, min kommende kæreste med saltvand i håret – og så kvittede jeg heldigvis det opbyggelige, tør lagte løfte til mig selv.

Pernille Stensgaard er journalist på *Weekendavisen* og har skrevet, at 'vin' er det rigtige ord for gæret druesaft i de situationer, hvor vi vil forstærke noget allerede vidunderligt, vi får originale ideer, vi vil være berusede, men ikke fulde, og når vi alle er glade. 'Alkohol' forbinder hun derimod med kemi, ødelæggelse, slagsmål, udpumpning, snøvlen, gentagelser og utålelighed. Mine egne tanker omkring ordet alkohol er nok mere ædruelige. Jeg er glad for den tekniske term, da den omfatter alle drikke og fødevarer, der indeholder stoffet ætanol, helt fra ædle blomster i madeira til den billige kirsebærvin i Netto.

Jeg er ikke den eneste, som vinånden har rakt en hjælpende hånd, og de færreste mennesker ville formentlig have haft kæreste eller venner, hvis ikke en let promille havde taget toppen af den værste sociale akavethed. På samme måde ville et forbud mod alkohol føre til mange pinagtigt stille familiesammenkomster og vennemiddage, dansegulve ville ligge øde hen, og det kollegiale sammenhold på arbejdspladsen ville ruste i fravær af sommerfest og julefrokost. Tænk bare på, hvilken fiasko forbudstiden fra 1920-1933 i USA var, og hvor langt amerikanerne dengang gik for at få fingre i de forbudte dråber.

De fleste har nok også oplevet, at det kan være en

temmelig uforudsigelig balanceakt at dosere indtaget af alkohol. Lige så meget jeg ønsker hæmningsløsnerens gavnlige, sociale effekter, lige så lidt ønsker jeg problemerne ved for meget af slagsen: En ung rygsækrejsende langt væk fra alfarvej kunne lige så godt have fået frastjålet alle sine ejendele morgenen derpå. Og hvem har ikke prøvet at sige de helt forkerte ting til folk, vi knap kender, fordi brændevinen lukker og slukker for den sunde, indre røst, som ellers stopper os i at plapre de værste tanketorsk ud.

Den person, vi kysser i en brandert den ene aften, kan vi snildt risikere slet ikke have lyst til at se i øjnene dagen efter. Ligesådan fortryder mange medarbejdere efter hvert års julefrokost, at de partout følte trang til at fortælle chefen den skinbarlige sandhed om vedkommendes evner som leder. Og adskillige danske ekspolitikere ville nok ønske, at de havde drukket lidt mindre til partifesten. I kølvandet på alkohols evner som socialt smøremiddel følger desværre også pinagtigheder, uønskede graviditeter, skænderier, løgne, fortrydelse, vold, utroskab, uheld og uvenskab.

UOPMÆRKSOM STENALDERBONDE

Allerede urmennesket kendte til alkoholens evner som socialt smøremiddel. Mange arkæologer mener, at brød kom før bryg, og at vi altså fandt på at brygge øl og vin i hælene på de første bondesamfund for 10-12.000 år siden.

Det er da også let at forestille sig et par uopmærksomme stenalderbønder lade en krukke med korn stå